

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการ การจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการรายงานการจัดการความเสี่ยงของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET100 ในช่วงวิกฤต COVID-19

รจนา ขุนแก้ว¹, ธรรมชาติ ไตรพิพัฒน์², วรธพร โอทอง³, ชญาณิชฐ์ พรหมพุ่มแก้ว⁴, สกุกกาญจน์ มีมาก⁵
มีทนต์ชัย สุทธิพันธ์⁶

บทคัดย่อ

คณะกรรมการบริษัทมีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดการกำกับดูแลกิจการที่ดี อันเป็นการรักษาผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอก การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อทดสอบความแตกต่างของการรายงานการจัดการความเสี่ยงในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม และ (2) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของคณะกรรมการ การกำกับดูแลกิจการและการรายงานการจัดการความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET100 ระหว่างปี 2561 ถึง 2563 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ความแตกต่าง t-test และ ANOVA รวมถึงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงพหุ ผลการศึกษาพบว่า แนวโน้มการรายงานการจัดการความเสี่ยงมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกปี โดยมีความแตกต่างของการรายงานการจัดการความเสี่ยงระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญ อีกทั้งผลการศึกษาพบความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญระหว่างจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนกรรมการเพศหญิง ความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการ และการรายงานการจัดการความเสี่ยงของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อันอาจเป็นส่วนหนึ่งซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการทบทวนปรับเปลี่ยนข้อกำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการของบริษัท เพื่อให้มีการกำกับดูแลกิจการที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง ทั้งในส่วนของการควบคุมความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบข้อมูลทางการเงิน อันจะสร้างความยั่งยืนให้กับกิจการต่อไป

คำสำคัญ: ลักษณะของคณะกรรมการ, การจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการ, การรายงานการจัดการความเสี่ยง, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, กลุ่ม SET100

ชื่อผู้ติดต่อบทความ: รจนา ขุนแก้ว

Email: rojana.ko@psu.ac.th

(Received: August 16, 2021; Revised: December 6, 2021; Accepted: December 7, 2021)

¹ ดร. สาขาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

²⁻⁵ บัณฑิตศึกษา สาขาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

⁶ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

The Relationship between Board Composition, Corporate Governance Score, and the Quality of Risk Management Reporting of Listed Companies from the Stock Exchange of Thailand (SET) in SET100 group during the COVID-19 Crisis

Rojana Khunkaew¹, Thammachart Tripipat², Watthaporn Othong³, Chayanit Promputkaew⁴, Sakulkarn Meemark⁵, Muttanachai Suttipun⁶

Abstract

The board of directors is a crucial component of the business, which leads to the good corporate governance and protects stakeholder benefits both inside and outside. The objectives of this study are: 1) to examine the differences in risk management reporting of industry groups and; 2) to investigate the relationship between board composition, corporate governance rating, and the quality of risk management reporting of listed companies from the Stock Exchange of Thailand (SET). The population and samples are listed companies in SET100 during 2018 to 2020. Descriptive analysis, independent sample t-test, ANOVA, and multiple regression are used to analyze the data. As for the results, risk management reporting has continued to increase and there are significant difference of risk management reporting between industry groups. Finally, the study finds a negatively significant relationship between audit committee, female board committee, board committee meeting frequency, and risk management reporting of listed companies. The results of the study are particularly useful in reviewing and modifying the requirements of the company's board of directors in order to have an effective corporate governance in terms of risk control, internal control and auditing financial information which will create sustainability for the business.

Keywords: Board Composition; Corporate Governance Rating; Risk Management Reporting; The Stock Exchange of Thailand; SET100 Group

Corresponding Author: Rojana Khunkaew

Email: rojana.ko@psu.ac.th

¹ Dr. in Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University.

² - ⁵ Postgraduate student, Department of Accountancy Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University

⁶ Asst. Prof. Dr. in Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University.

1. บทนำ

ในการดำเนินธุรกิจมีสิ่งหนึ่งที่ทุก ๆ กิจการต้องเผชิญ คือ ความไม่แน่นอนและความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ดังนั้น กิจการทั้งหลายจึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี เพื่อพร้อมรับมือกับความเสี่ยงที่ต้องเผชิญ และจะต้องมีการรายงานถึงการจัดการความเสี่ยงนั้นๆ อย่างเหมาะสม เพื่อสื่อไปถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ได้รับรู้ อีกด้วย ซึ่งการรายงานการจัดการความเสี่ยงได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัย โดยหนึ่งปัจจัยที่มีผลเป็นอย่างมาก คือ คณะกรรมการ ซึ่งเป็นตัวกลางรักษาความสมดุลในการจัดทำรายงานการจัดการความเสี่ยง เพื่อให้เกิดประโยชน์กับทั้งสองฝ่าย ประกอบด้วย ฝ่ายผู้บริหารและฝ่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) (Jensen & Meckling, 1976, pp. 323-326)

จากการทบทวนวรรณกรรมในอดีตเกี่ยวกับคุณลักษณะของคณะกรรมการ จำนวนคณะกรรมการ จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนกรรมการเพศหญิง ความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการ และการกำกับดูแลกิจการ พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของคณะกรรมการและการรายงานการจัดการความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ โดยการศึกษาส่วนใหญ่เกิดขึ้นในประเทศที่พัฒนาแล้วแต่กลับพบได้น้อยในประเทศตะวันออกกลาง จากการศึกษางานวิจัยในอดีตพบผลการศึกษาที่ขัดแย้งกัน หลักฐานส่วนใหญ่พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างลักษณะของคณะกรรมการและการรายงานการจัดการความเสี่ยง อันสามารถอธิบายได้ว่าลักษณะของคณะกรรมการทั้งในส่วนของคุณภาพ เพศหญิง และความถี่ในการประชุมจะมีอิทธิพลทำให้กิจการพิจารณาให้ความสำคัญเกี่ยวกับการประเมินและการรายงานการจัดการความเสี่ยงมากขึ้น (Domínguez & Gámez, 2014, pp. 124-126; Al-Maghzom, Hussayney & Aly, 2016, pp. 155-160; Viljoen, Bruwer & Enslin, 2016, pp. 225-227; Abdullah, Shukor & Rahmat, 2017, pp. 89 - 91; Fitania & Firmansyah, 2020, pp. 370-371) อย่างไรก็ตามยังคงมีหลักฐานบางส่วนพบความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างตัวแปรดังกล่าว (Jensen, 1993; Abdullah, Shukor & Rahmat, 2017, pp. 89-91; Tarus, Tenai & Komen, 2019, pp. 441-442; Firmansyah & Triastie, 2020, p.17) ลักษณะของคณะกรรมการบางประการจะทำให้เกิดความขัดแย้ง และความยุ่งยากในการประสานงาน ทำให้ประสิทธิภาพการรายงานการจัดการความเสี่ยงน้อยลง

การรายงานการจัดการความเสี่ยงของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมนั้นมีความแตกต่างกันออกไป Phuanpoh (2019, p. 194) ได้จำแนกออกเป็นความเสี่ยงออกเป็น 2 ส่วนหลัก ประกอบด้วย 1) ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในองค์กร ได้แก่ แนวทาง นโยบาย ระบบสารสนเทศในองค์กร รวมถึงวัฒนธรรมขององค์กร 2) ความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายนอกองค์กร อันอาจเกี่ยวเนื่องกับความเสี่ยงด้านปัจจัยด้านลูกค้า ความเสี่ยงด้านการเงินและการลงทุน การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี กฎระเบียบ และสภาพแวดล้อมอื่นภายนอกกิจการ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงการรับมือกับความเสี่ยงอันเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกนั้น พบว่ากิจการขนาดใหญ่จะมีการตระหนักหรือมีการให้ความสำคัญในการจัดการความเสี่ยงมากกว่ากิจการขนาดย่อม (Katoa & Charoenrat, 2018, p. 577) จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ในปี 2563 ซึ่งส่งผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจในหลากหลายอุตสาหกรรมทั่วโลก อันอาจต้องหยุดดำเนินการชั่วคราว หรือในบางกิจการอาจจำเป็นต้องปิดกิจการลง ไม่เพียงเท่านั้นผู้ประกอบการบางส่วนถูกหน่วยงานของรัฐสั่งปิดสถานประกอบการชั่วคราว เนื่องจากพบผู้ติดเชื้อโควิด - 19 อันส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตและรายได้ของกิจการอย่างมีนัยสำคัญ จากสถานการณ์แพร่ระบาด

ดังกล่าวนับเป็นความเสี่ยงที่กิจการไม่สามารถควบคุมได้และมีความจำเป็นที่จะต้องทำการประเมินและวางแผนทางในการบริหารความเสี่ยง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงเนื่องจากผลกระทบของโควิด - 19 ในรายงานประจำปี อาจเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงความโปร่งใสและรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้ผู้ใช้ข้อมูลสามารถประเมินถึงผลกระทบ แนวทางในการจัดการของบริษัทประกอบการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้มีการตั้งคำถามในงานวิจัย ดังนี้ แนวโน้มของการรายงานการจัดการความเสี่ยงของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET100 ระหว่างปี 2561 ถึง 2563 เป็นอย่างไร มีความแตกต่างของระดับการรายงานการจัดการความเสี่ยงในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมหรือไม่อย่างไร ตลอดจนคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบมีอิทธิพลต่อการรายงานการจัดการความเสี่ยงอย่างไร จากปัญหาวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อทดสอบความแตกต่างของระดับการรายงานการจัดการความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยระหว่างปี 2561 ถึง 2563 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ลักษณะของคณะกรรมการและการรายงานการจัดการความเสี่ยง ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การวิจัยนี้ทฤษฎีที่ใช้ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ในการศึกษาแสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของคณะกรรมการและการรายงานการจัดการความเสี่ยง โดยผู้วิจัยได้มีการทบทวนวรรณกรรมและการพัฒนาสมมติฐานการศึกษาจากงานวิจัยในอดีตเพื่อเป็นแนวทางในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะคณะกรรมการและการรายงานการจัดการความเสี่ยง โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 ผลการศึกษาสามารถสะท้อนให้เห็นถึงประเด็นสำคัญการรายงานความเสี่ยงของกิจการ อันจะเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสีย ผู้ใช้ข้อมูลทั้งภายในและภายนอกสามารถประเมินความเสี่ยงและความสามารถในการจัดการความเสี่ยงขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป

2. การทบทวนวรรณกรรม และกรอบแนวคิด

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่มีการใช้ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) โดย Bello, Yusuf and Nuhu (2019, pp. 16-17) และ Al-Shammari (2014, p. 54) ได้กล่าวว่ามนุษย์ทุกคนย่อมมีแรงผลักดันที่จะทำเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ดังนั้นผู้บริหารจะพยายามหาหนทางสร้างมูลค่าสูงสุดให้กับกิจการ การรายงานการจัดการความเสี่ยงเป็นวิธีแก้ไขปัญหาคัดแย้งระหว่างเจ้าของกิจการและผู้บริหาร ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการตัดสินใจระหว่างคณะกรรมการ เจ้าของกิจการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ โดยคณะกรรมการมีแรงจูงใจในการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางฝ่ายเจ้าของกิจการว่ามีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพอย่างไรบ้าง โดยเพิ่มการเปิดเผยข้อมูลขององค์กร (Mousa & Elamir, 2014, p.129) นอกจากนี้ Bhagat and Bolton (2008, pp. 271-272) มองว่าการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะทำให้บริษัทมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การกำกับดูแลกิจการล้วนเกิดขึ้นจากเป้าหมายหลักคือการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ถือหุ้นและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กิจการ ผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของกิจการจึงต้องการผลตอบแทนที่คุ้มค่าแก่การลงทุน ซึ่งบางกิจการอาจจะดำเนินงานทุกอย่างเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ สร้างผลตอบแทนให้ได้มากที่สุดโดยไม่คำนึงว่าใครจะได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานในรูปแบบนั้น ๆ บ้าง ดังนั้นทฤษฎีตัวแทนจึงเป็นทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายกลไกการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งสะท้อนพฤติกรรมของคนและความเป็นไปในองค์กร โดยมองว่าเจ้าของกิจการไม่สามารถบริหารงานเพียงผู้เดียวได้ จำเป็นต้องมีบุคคลที่เข้ามาช่วยในการบริหารงานแทนเจ้าของกิจการ ซึ่งทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ได้ถูกอธิบายโดย Jensen and Meckling (1976, p. 308) ไว้ว่าความสัมพันธ์ที่เกิดจากบุคคลสองฝ่ายโดยที่บุคคลฝ่ายหนึ่ง คือ ตัวการ (Principal) ซึ่งเป็นผู้ยินยอมมอบทรัพย์สินในการจัดการทรัพยากรที่ตนมีอยู่ให้กับบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งที่เรียกว่าตัวแทน (Agency) ซึ่งจะทำการบริหารจัดการทรัพยากรนั้นๆ ให้ตัวการได้รับผลตอบแทนที่สูงที่สุด และตัวแทนจะได้รับค่าตอบแทนจากการทำงานนั้น กล่าวคือเจ้าของกิจการเป็นผู้ให้ฝ่ายบริหารดำเนินการแทนตนเอง ทั้งนี้การที่เจ้าของกิจการไม่สามารถรับรู้ข้อมูลการตัดสินใจของคณะกรรมการ ย่อมทำให้เกิดต้นทุนจากการมอบอำนาจดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วย ต้นทุนในการตรวจสอบผลปฏิบัติงานของคณะกรรมการและต้นทุนในการจูงใจให้คณะกรรมการตัดสินใจดำเนินการในแบบที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของกิจการ ถ้าคณะกรรมการทำในสิ่งที่ส่งผลให้มูลค่าของบริษัทลดลงเจ้าของกิจการย่อมได้รับความเสียหาย ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียแก่ทางบริษัทด้วยเช่นกัน อีกทั้งการใช้ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขความขัดแย้งระหว่างตัวการและตัวแทน โดยปัญหาความขัดแย้งคือการที่ผู้บริหารหรือตัวแทนคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเองมากกว่าผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ถือหุ้น จากการที่ผู้บริหารมีข้อมูลข่าวสารและอำนาจในการควบคุมมากกว่าผู้ถือหุ้นจึงอาจทำให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ส่งผลให้เกิดปัญหาตัวแทนขึ้นก็เป็นได้ นอกจากนี้ประโยชน์ของการใช้ทฤษฎี Agency Theory คือการช่วยให้บริษัทมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน ผู้มีส่วนได้เสีย และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้

ดังนั้นทางเราจึงเลือกที่จะใช้ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างเจ้าของกิจการและผู้บริหารซึ่งมีผลประโยชน์ร่วมกัน กล่าวคือเจ้าของกิจการต้องการที่จะได้รับผลกำไร ส่วนผู้บริหารต้องการผลตอบแทนเป็นโบนัส หรือรายได้ที่เพิ่มขึ้น ทำให้ผู้บริหารมักจะปิดบังการเปิดเผยข้อมูลแก่เจ้าของกิจการ จึงทำให้การเปิดเผยข้อมูลมีจำนวนน้อย ส่งผลให้เจ้าของกิจการไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทได้อย่างเพียงพอจึงจำเป็นต้องมีคณะกรรมการเข้ามา เพื่อช่วยให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่มากขึ้น เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างเจ้าของกิจการและผู้บริหาร

2.1 การทบทวนวรรณกรรมและการพัฒนาสมมติฐานการศึกษา

เนื่องจากวิกฤตการณ์ทางการเงินโลกในช่วงต้นทศวรรษ 2000 เกิดผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในกิจการที่ลงทุนของนักลงทุนทั่วโลกทำให้เกิดข้อถกเถียงกันเป็นวงกว้างเกี่ยวกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในแต่ละกิจการจนนำมาสู่รายงานการรายงานการจัดการความเสี่ยง โดยการเปิดเผยความเสี่ยงจะอธิบายเกี่ยวกับความเสี่ยงหลักที่กิจการจะต้องเผชิญซึ่งเป็นการคาดเดาเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งช่วยประกอบการตัดสินใจในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยรายงานการจัดการความเสี่ยงจะอยู่ในรายงาน

ประจำปีของบริษัทเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงข้อมูลนี้ได้ (Seta & Setyaningrum, 2017, p. 37) โดยรายงานความเสี่ยงของแต่ละกิจการจะขึ้นอยู่กับกำกวมของกิจการ ซึ่งหากกิจการมีการรายงานการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมและสอดคล้องกับผลดำเนินงานทางการเงิน จะได้รับความพึงพอใจในเชิงบวกต่อกิจการ (Kakanda, Salim & Chandren, 2017, pp. 841-842) ในประเทศไทยได้มีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่คอยกำกับดูแลและให้ความสำคัญแก่การบริหารความเสี่ยงของแต่ละกิจการโดยกำหนดกรอบการบริหารความเสี่ยง (ERM Framework) ซึ่งประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายในองค์กร การกำหนดวัตถุประสงค์ การบ่งชี้เหตุการณ์ การประเมินความเสี่ยง การตอบสนองความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม ข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร และการติดตามผล เพื่อเป็นแนวทางให้แต่ละกิจการปฏิบัติตามนอกจากนั้นยังมีการกำหนดให้กิจการเปิดเผยรายงานความเสี่ยงในรายงานประจำปี ซึ่งรายงานประจำปีจะเกิดขึ้นได้จะต้องอาศัยหลายส่วนในกิจการเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการ คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง กรรมการผู้จัดการ รองกรรมการผู้จัดการ ผู้อำนวยการฝ่าย หัวหน้างานหรือพนักงาน หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบการบริหารความเสี่ยง และผู้ตรวจสอบภายใน ทุกฝ่ายจะต้องทำงานร่วมกันภายใต้การกำกับดูแลที่ดีหรือบรรษัทภิบาล เพื่อให้เกิดการเปิดเผยรายงานความเสี่ยงที่เหมาะสมและถูกต้องทั้งฝ่ายกิจการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งหากกิจการเปิดเผยความเสี่ยงในระดับที่ดีจะช่วยให้เกิดความเชื่อมั่นของผู้ลงทุนจนนำไปสู่การเพิ่มมูลค่าของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อไป (PricewaterhouseCoopers, 2004, pp. 1-19)

การเปิดเผยความเสี่ยงเป็นการให้ข้อมูลรูปแบบหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับกลยุทธ์ของบริษัท การดำเนินธุรกิจและองค์ประกอบภายนอก ซึ่งการเปิดเผยความเสี่ยงในโลกธุรกิจถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เป็นสิ่งที่กิจการจะต้องพบเจออยู่เสมอ โดยแต่ละความเสี่ยงนั้นอาจเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความไม่แน่นอนของบางสิ่งที้อาจเกิดขึ้นในอนาคตซึ่งอาจส่งผลให้เกิดกำไรหรือขาดทุน (Yubiharto & Rudianti, 2021, p. 168) และได้มีการให้นิยามว่าการเปิดเผยความเสี่ยงเป็น "การเผยแพร่ว่าบริษัทนั้นต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนหรือความเสี่ยง โดยอยู่บ้าง ในรูปแบบข้อมูลเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ" ซึ่งในปัจจุบันการเปิดเผยความเสี่ยงถือเป็นหนึ่งในประเภทการเปิดเผยที่มีความโดดเด่นที่สุด (Makhlouf, Oroud & Soda, 2020, p. 46) โดยการจัดทำรายงานการจัดการความเสี่ยงมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องให้มีความมั่นใจที่สูงขึ้นเกี่ยวกับรายงานการจัดการความเสี่ยงที่กิจการต้องเผชิญในอนาคต (Domínguez & Gámez, 2014 pp. 124-126) ถ้าหากกิจการมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงจะมีส่วนส่งเสริมให้กิจการมีภาพลักษณ์ที่ดี นำเชื่อถือและนำเสนอใจต่อนักลงทุน เนื่องจากจะช่วยให้นักลงทุนมีโอกาสที่ดีกว่าในการประเมินความเสี่ยงของกิจการอย่างเพียงพอ ซึ่งจะปรับปรุงการตัดสินใจเพื่อเพิ่มผลกำไรสูงสุดได้ในที่สุด (Seta & Setyaningrum, 2017, p. 41) นอกจากนี้การเปิดเผยความเสี่ยงยังสามารถใช้เพื่อช่วยในการคาดการณ์ และแนวทางของการจัดการความเสี่ยงลดความไม่สมดุลของข้อมูล และช่วยให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้าใจสถานการณ์ความเสี่ยงของบริษัทได้อีกด้วย ซึ่งหากไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงในรายงานประจำปี ก็อาจทำให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียประเมินได้ว่าบริษัทนั้นๆ มีความรับผิดชอบและความโปร่งใสที่ลดน้อยลง เพราะสิ่งนี้อาจส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้มีส่วนได้เสียในการคาดการณ์ถึงสถานการณ์ในอนาคตของบริษัทนั้น ๆ ก็เป็นได้ (Yubiharto & Rudianti, 2021, p. 168) และที่สำคัญการเปิดเผยความเสี่ยงยังช่วยลดความขัดแย้งระหว่างผู้จัดการบริษัทกับผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้ผู้อื่นสามารถ

ทราบถึงระดับความเสี่ยงของบริษัทถือเป็นการแนะนำข้อมูลในอนาคตที่ดีกว่า และสามารถเพิ่มความน่าเชื่อถือให้แก่รายงานประจำปีได้อีกด้วย ((Makhlouf, Oroud & Soda, 2020, p. 52)

ในการเปรียบเทียบรายงานการจัดการความเสี่ยงของแต่ละกิจการจะใช้จำนวนคำในรายงานเป็นตัวเปรียบเทียบแม้ว่าการศึกษาส่วนใหญ่จะใช้ประโยคเป็นสื่อกลางในการดึงข้อมูลความเสี่ยงแต่การใช้คำหรือจำนวนหน้าเพื่อกำหนดระดับการเปิดเผยของบริษัทก็มักใช้เช่นกัน และจะมีความละเอียดมากกว่าประโยคเนื่องจากการวิเคราะห์เป็นการวิเคราะห์เฉพาะส่วนการบรรยายของรายงานประจำปีเท่านั้น ซึ่งการศึกษาที่มุ่งเน้นไปที่การวิเคราะห์ส่วนการบรรยายหรือส่วนที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินของรายงานประจำปี

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้อง พบความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างน้อยสำคัญระหว่างจำนวนคณะกรรมการและการรายงานการจัดการความเสี่ยง (Al-Shammari, 2014, pp. 63-64; Domínguez & Gámez, 2014, pp. 124-126; Al-Maghzom, Hussayney & Aly, 2016, pp. 15-160; Seta & Setyaningrum, 2017, pp. 40-41; Hemrit, 2018, pp. 534-539; Alkurdi et al., 2019, pp. 10-12; Bello, Yusuf & Nuhu, 2019, pp. 21-23;) เนื่องจากจำนวนของคณะกรรมการจำนวนมาก มีการควบคุมการจัดการที่ดีขึ้นช่วยให้กระจายความรับผิดชอบซึ่งจะนำไปสู่การรายงานจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Seta & Setyaningrum, 2017, pp. 40-41) การแสดงความคิดเห็นมีหลากหลายมุมมอง ประเด็นที่จะพูดคุยกันกว้างขึ้น จึงทำให้การตัดสินใจในการรายงานจัดการความเสี่ยงมีมากขึ้น (Domínguez & Gámez, 2014, pp. 124-126) อย่างไรก็ตามกลับพบความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างตัวแปรดังกล่าว เหตุผลของความสัมพันธ์เชิงลบ Florackis and Ozkan (2004, pp. 17-24) กล่าวว่า จำนวนของคณะกรรมการที่มีสมาชิกมากกว่าเจ็ดหรือแปดคนไม่น่าจะมีประสิทธิภาพ อธิบายว่าคณะกรรมการจำนวนมากสามารถนำไปสู่การประสานงานการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพน้อยลง การตัดสินใจและมีแนวโน้มที่จะถูกควบคุมโดย CEO การมีปฏิสัมพันธ์และความขัดแย้งมากขึ้น และในที่สุดจะทำให้เกิดความยุ่งยากในการประสานงาน นอกจากนี้ผลการศึกษาของ Hasibuan and Auliya (2019, pp. 85-88) และ Bufarwa et al. (2020, pp. 533-535) ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว เหตุผลของความไม่สัมพันธ์คือ บริษัทระบุว่าห้ามคณะกรรมการประกอบการตัดสินใจในการดำเนินงาน คณะกรรมการจะต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจจึงไม่มีอำนาจในการจัดทำงบการเงิน ดังนั้นในงบการเงินที่รายงานความเสี่ยง คณะกรรมการไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้อีกสาเหตุที่เป็นไปได้คือจำนวนของคณะกรรมการจะวัดจากจำนวนสมาชิกในคณะกรรมการไม่ใช่จากกิจกรรมที่ดำเนินการโดยคณะกรรมการ จากการทบทวนจึงตั้งสมมติฐานดังนี้

H₄: จำนวนของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการรายงานการจัดการความเสี่ยง

จากการศึกษางานวิจัยส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องพบความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างน้อยสำคัญระหว่างจำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบและการรายงานการจัดการความเสี่ยง (Al-Maghzom, Hussayney & Aly, 2016, pp. 157-160; Abdullah, Shukor & Rahmat, 2017, pp. 89-91; Saaria et al., 2020, pp. 281-285; Alshiraha, Alshirah & Lutfc, 2021, pp. 431-434) คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความเชี่ยวชาญมีจำนวนมากจะส่งผลให้การประเมินความคิดเห็นมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น จึงทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นยังมีคณะกรรมการตรวจสอบมากเท่าไรยิ่งทำให้คุณภาพของการรายงานจัดการความเสี่ยงดีขึ้น (Abdullah, Shukor & Rahmat, 2017, pp. 89-91) คณะกรรมการตรวจสอบเป็นกลไกการตรวจสอบที่มี

ประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถลดต้นทุนของหน่วยงานและรายงานจัดการความเสี่ยงเพิ่มขึ้น การมีคณะกรรมการตรวจสอบจำนวนมากสามารถลดปัญหาความบกพร่องของข้อมูลซึ่งนำไปสู่การรายงานจัดการความเสี่ยงได้มากขึ้น (Al-Maghzom, Hussayney & Aly, 2016. pp. 157-160) อย่างไรก็ตาม กลับพบความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างตัวแปรดังกล่าว เหตุผลของความสัมพันธ์เชิงลบ Tarus, Tenai and Komen (2019, pp. 441-442) กล่าวว่า คณะกรรมการตรวจสอบยิ่งมากขึ้น ประสิทธิภาพในการทำงานยิ่งลดลงเนื่องจากปัญหาของความเป็นอิสระ และความกดดันในการปฏิบัติตามความคิดเห็นของสมาชิกคนอื่น ๆ โดยไม่คำนึงถึงข้อโต้แย้ง นอกจากนี้จากการทบทวนวรรณกรรมอดีตยังพบว่า มีผลการศึกษาที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบและการรายงานการจัดการความเสี่ยงด้วยเหตุผลของความไม่สัมพันธ์คือ จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่ใหญ่ขึ้น มีแนวโน้มที่จะมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่มากขึ้นแต่ก็ไม่สามารถเพิ่มระดับของการรายงานจัดการความเสี่ยงได้ (Mukhibad, Nurkhin & Rohman, 2020, pp. 5-8) จากการทบทวนวรรณกรรมต่างๆ จึงตั้งสมมติฐานดังนี้

H₂: จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการรายงานการจัดการความเสี่ยง

จากการศึกษางานวิจัยส่วนใหญ่ในอดีตพบว่าคณะกรรมการบริษัทที่มีความหลากหลายทางเพศมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงขององค์กรโดยงานวิจัย Al-Maghzom, Hussayney and Aly (2016, pp. 157-160) กล่าวว่า การที่คณะกรรมการบริษัทประกอบด้วยกรรมการเพศหญิงส่งผลให้การเปิดเผยความเสี่ยงโดยสมัครใจมีแนวโน้มที่จะเปิดเผยมากยิ่งขึ้นซึ่งถือได้ว่าคณะกรรมการบริษัทที่มีความหลากหลายทางเพศจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานการจัดการความเสี่ยงซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับความคิดที่ว่าความหลากหลายทางเพศก่อให้เกิดบุคลิก ทักษะการสื่อสาร ความเชี่ยวชาญทางด้านต่างๆ และประสบการณ์ในการทำงานที่หลากหลายซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้การจัดทำรายงานการจัดการความเสี่ยงมีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังมีสาเหตุที่ว่าอาจเป็นเพราะภูมิหลังที่แตกต่างกันของกรรมการที่มีเพศต่างกันนั้นจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของคณะกรรมการได้ (Kiflee & Khan, 2021, pp. 148-150) ทว่ามิงงานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาเรื่องนี้อย่างเจาะลึก Buallay et al. (2020, pp.11-13) ได้ระบุว่า การที่คณะกรรมการที่ประกอบด้วยกรรมการเพศหญิงในระดับที่น้อยกว่าร้อยละ 50 จะมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการรายงานความเสี่ยงแต่หากกรรมการเพศหญิงมีระดับเกินกว่าร้อยละ 50 จะส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์เชิงลบต่อการรายงานความเสี่ยง

แต่ทั้งนี้ก็มีบริษัทในบางประเทศ Rahardjo, Bangan and Amalia (2020, pp. 2596-2597) กล่าวว่า บริษัทในประเทศอินเดียที่มีคณะกรรมการบริษัทที่ประกอบด้วยกรรมการเพศหญิงมีจำนวนน้อย เนื่องจากทัศนคติโดยทั่วไปในประเทศที่คิดว่าเพศหญิงไม่เหมาะสมกับการเป็นผู้นำขององค์กรซึ่งสอดคล้องกับในประเทศอินโดนีเซียพบว่าสัดส่วนของกรรมการเพศหญิงมีค่อนข้างต่ำคิดเป็นร้อยละ 12.36 เท่านั้น (Seta & Setyaningrum, 2017, pp. 40-41) ซึ่งส่งผลให้ผลการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความหลากหลายทางเพศและการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงขององค์กรจากการทบทวนวรรณกรรมต่างๆ จึงตั้งสมมติฐานดังนี้

H₃: ความหลากหลายทางเพศของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการรายงานการจัดการความเสี่ยง

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงขององค์กร (Viljoen, Bruwer & Enslin, 2016, pp. 225-227; Habtoor & Ahmad, 2017, pp. 332-334; Bello, Yusuf & Nuhu, 2019, pp. 21-23; Hasibuan & Auliya, 2019, pp. 85-88) เนื่องจากการประชุมคณะกรรมการถือเป็นการรวมตัวของคณะกรรมการเพื่อหารือเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวกับบริษัทในการทำการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพของบริษัท การประชุมที่บ่อยครั้งสามารถติดตามผลความเสี่ยงได้ดีขึ้น ซึ่งทำให้การประชุมจึงเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่ทำให้คณะกรรมการ สามารถรับรู้ถึงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นและยังสามารถแก้ปัญหาให้มีประสิทธิภาพในความสามารถเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงได้ในครั้งถัดไป (Habtoor & Ahmad, 2017, pp. 332-334) อย่างไรก็ตาม ในทางกลับกัน Adelopo et al. (2021, p.1) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการควบบตำแหน่งระหว่างกรรมการบริษัทและผู้บริหารจึงทำให้มีความถี่การประชุมในระดับที่ต่ำก็สามารถเปิดเผยข้อมูลเชิงกลยุทธ์ได้มากขึ้นส่งผลให้เห็นว่าความถี่ในการประชุมไม่สามารถเป็นตัวชี้วัดคุณภาพและปริมาณของการเปิดเผยข้อมูลเชิงกลยุทธ์ จึงเป็นเหตุให้ผลการศึกษางานวิจัยนี้จึงไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงขององค์กรจากการศึกษาดังกล่าวจึงตั้งสมมติฐานดังนี้

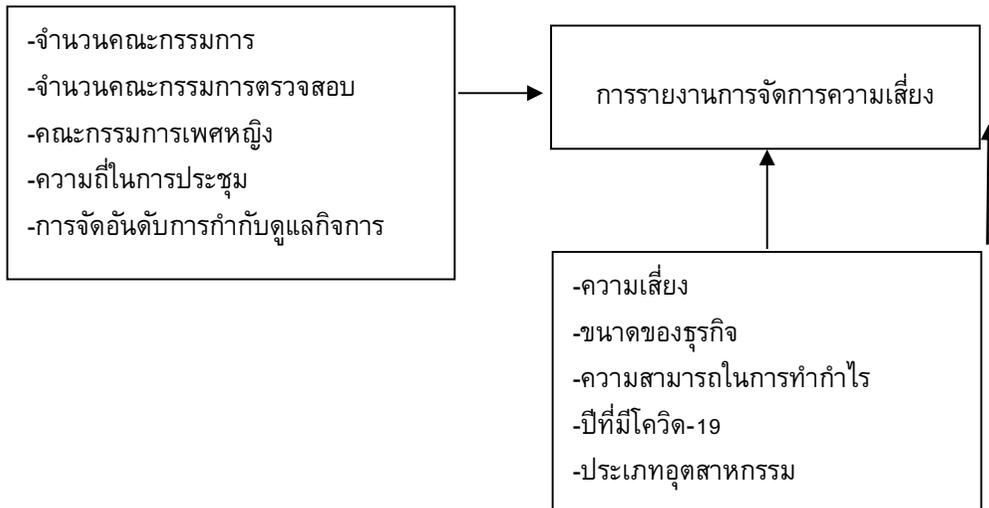
H₄: ความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการรายงานการจัดการความเสี่ยง

จากการทบทวนวรรณกรรมในอดีตพบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและการรายงานการจัดการความเสี่ยง Khunkaew et al., (2021, pp. 141-144) ซึ่งเห็นว่าค่าดัชนีการกำกับดูแลกิจการ (CG Score) มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับหลักความระมัดระวังทางบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับ Fitania and Firmansyah (2020, pp. 370–371) ที่พบว่า บริษัทที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะได้รับประเมินค่าดัชนีชี้วัดตามระเบียบการกำกับดูแลกิจการบริษัทมหาชน ซึ่งหลักเกณฑ์การชี้วัดประกอบด้วยการคำนึงถึงสิทธิของผู้ถือหุ้น, การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน, การคำนึงถึงบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย, การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสและความรับผิดชอบของคณะกรรมการโดยส่วนหนึ่งประเมินได้จากการเปิดเผยการวางกรอบการจัดการความเสี่ยงขององค์กรหากบริษัทที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีแสดงให้เห็นว่าบริษัทนั้นมีรายงานการจัดการความเสี่ยงที่มีสูงขึ้นไปด้วย นอกจากนี้งานวิจัย (Damagum and Chima, 2013, pp.173 -175) พบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลของกิจการอย่างโปร่งใสมากยิ่งขึ้น

ในทางกลับกันได้มีการพบความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้น ซึ่ง Firmansyah and Triastie (2020, p.17) กลับพบว่าการกำกับดูแลกิจการนั้นจะมีความสัมพันธ์ที่ส่งผลกระทบบเชิงลบต่อรายงานการจัดการความเสี่ยง โดยพบว่าประเทศอินโดนีเซียยังขาดขอบเขตการกำหนดบทบาทหน้าที่การกำกับดูแลกิจการที่มีความชัดเจนจึงทำให้การเปิดเผยข้อมูลกิจการจึงไม่ได้มีความตระหนักถึงการเปิดเผยความเสี่ยงของกิจการอย่างที่ควรจะเป็น

H₅: การกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการรายงานการจัดการความเสี่ยงขององค์กร

2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 โดยการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาจากกลุ่มประชากรทั้งหมด อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้ทำการจำกัดข้อมูลของบริษัทที่ไม่ได้ใช้ในการศึกษาตามหลักเกณฑ์ดังนี้

- 1) บริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี 2561 ถึง 2563
- 2) บริษัทที่มีข้อมูลงบการเงินและข้อมูลตามแบบ 56-1 ที่ไม่สมบูรณ์
- 3) บริษัทที่ไม่มีวันสิ้นสุดบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี

ดังนั้นจากประชากรจำนวน 100 บริษัท หลังจากทำการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว จะคงเหลือข้อมูลของบริษัทที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้นจำนวน 89 บริษัท

การศึกษาทำการเก็บข้อมูลทุติยภูมิจากรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 จำนวนทั้งสิ้น 89 บริษัท ในระหว่างปี 2561 ถึง 2563 ครอบคลุมระยะเวลา 3 ปี รวมทั้งสิ้น 267 ตัวอย่าง (รายงานประจำปี) โดยใช้แบบเก็บข้อมูลในส่วนของรายงานการจัดการความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัท และทำการศึกษาจากจำนวนคำในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากการนับจำนวนและหาค่าความถี่ของข้อความในรายงานดังกล่าวนั้น สามารถแสดงเป็นค่านำหนักในการสื่อสารของบริษัทไปยังผู้ใช้ข้อมูลได้ โดยมีนักวิจัยได้กล่าวว่าการใช้รูปแบบการนับค่านำหนักเป็นหน่วยเล็กที่สุดในการนับ อันจะสามารถบอกถึงตัวตนได้มากที่สุด (Deegan & Gordon, 1996, p. 189)

การจัดอันดับการกำกับดูแลจากค่าตัวแปรหุ่นระหว่างบริษัทที่ถูกจัดอันดับและบริษัทที่ไม่ถูกจัดอันดับ การกำกับดูแลกิจการ และลักษณะของคณะกรรมการจากจำนวนกรรมการ จำนวนกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนของกรรมการเพศหญิง และความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการ นอกจากนี้ การศึกษานำลักษณะของกิจการมาใช้เป็นตัวแปรควบคุม โดยการวัดค่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมดถูกแสดงไว้ในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 การวัดค่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปร	คำย่อ	การวัดค่า
1. การรายงานการจัดการความเสี่ยง	Y	จำนวนค่าทั้งหมดของการรายงานการจัดการความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัท
2. จำนวนคณะกรรมการ	X1	จำนวนคณะกรรมการบริษัททั้งหมด (จำนวนคน) อันประกอบด้วยคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหารและไม่ใช่นักบริหาร
3. จำนวนกรรมการตรวจสอบ	X2	จำนวนกรรมการตรวจสอบ (จำนวนคน) ซึ่งเป็นคณะกรรมการชด้อยของ บริษัท ที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการบริษัทหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้น
4. สัดส่วนคณะกรรมการเพศหญิง	X3	สัดส่วนคณะกรรมการเพศหญิงต่อคณะกรรมการทั้งหมด
5. ความถี่ในการประชุม	X4	จำนวนการประชุมของคณะกรรมการในแต่ละปี
6. การจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการ	X5	การแทนค่าตัวแปร คือ 1 = บริษัทถูกจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการ และ 0 = อื่น ๆ
7. ความเสี่ยง	X6	อัตราส่วนระหว่างหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม
8. ขนาดของธุรกิจ	X7	ค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม
9. ความสามารถในการทำกำไร	X8	อัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุนในสินทรัพย์รวม
10. ปีที่มีโควิด-19	X9	การแทนค่าตัวแปร คือ 1 = ปี 2563 และ 0 = อื่น ๆ
11. ประเภทอุตสาหกรรม	X10	การแทนค่าตัวแปร โดยการกำหนดตัวแปรหุ่น คือ 1 = จัดอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรม และ 0 = ไม่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรม ทั้งนี้ในการศึกษาประกอบด้วย 7 กลุ่มอุตสาหกรรม คือ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร, การเงิน, สินค้าอุตสาหกรรม, อสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง, ทรัพยากร, บริการ และ เทคโนโลยี

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ 1) การวิเคราะห์เชิงพรรณนาเพื่อศึกษาแนวโน้มการรายงานการจัดการความเสี่ยงของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 ระหว่างปี 2561 ถึง 2563 2) การวิเคราะห์ความแตกต่าง t-test และ ANOVA เพื่อทดสอบความแตกต่างของการรายงานการจัดการความเสี่ยงระหว่างกลุ่มที่สนใจ อาทิ กลุ่มอุตสาหกรรม และ 3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงพหุเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของคณะกรรมการ การจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการและการรายงานการ

จัดการความเสี่ยงของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 โดยมีสมการการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงพหุ ดังนี้

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X1_{i,t} + \beta_2 X2_{i,t} + \beta_3 X3_{i,t} + \beta_4 X4_{i,t} + \beta_5 X5_{i,t} + \beta_6 X6_{i,t} + \beta_7 X7_{i,t} + \beta_8 X8_{i,t} + \beta_9 X9_{i,t} + \beta_{10} X10_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

4. ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 267 ตัวอย่าง จากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 ผลการศึกษาในตารางที่ 2 พบการรายงานการจัดการความเสี่ยงเฉลี่ย เท่ากับ 4925.23 ค่า (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2983.58) ส่วนข้อมูลลักษณะของคณะกรรมการบริษัทพบว่า ค่าเฉลี่ยของจำนวนกรรมการบริษัท เท่ากับ 11.35 คน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.743) ค่าเฉลี่ยของจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ เท่ากับ 3.15 คน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.39) ค่าเฉลี่ยของสัดส่วนกรรมการเพศหญิงต่อกรรมการบริษัททั้งหมด เท่ากับ 0.18 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.12) และค่าเฉลี่ยของความถี่ในการประชุม เท่ากับ 9.91 ครั้งต่อปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.96)

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของตัวแปรมาตรฐาน

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
การรายงานการจัดการความเสี่ยง	4925.23	2983.58	17294.00	279.00
จำนวนคณะกรรมการ	11.35	2.74	19.00	6.00
จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ	3.15	0.39	5.00	3.00
สัดส่วนคณะกรรมการเพศหญิง	0.18	0.12	0.67	0.00
ความถี่ในการประชุม	9.91	3.96	27.00	4.00
ความเสี่ยงของกิจการ	0.56	0.18	0.92	0.10
ขนาดของธุรกิจ	25.06	1.56	28.97	21.95
ความสามารถในการทำกำไร	8.28	6.27	28.37	-15.05

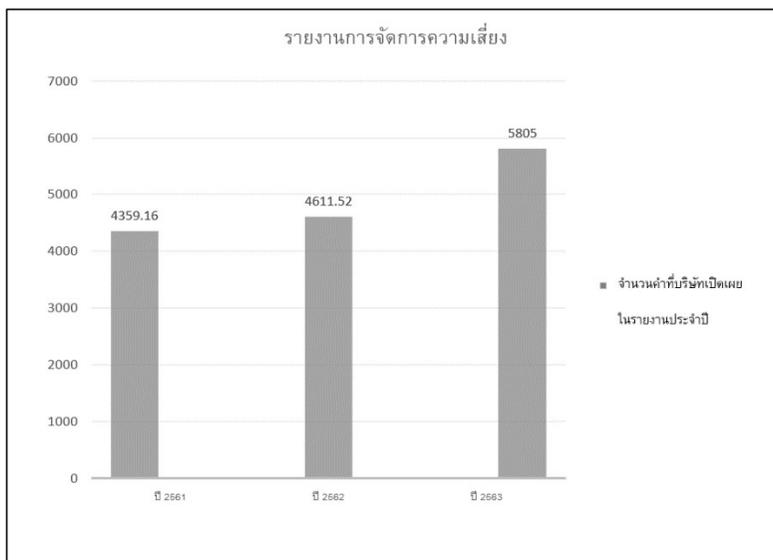
ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของตัวแปรจัดกลุ่ม

ตัวแปร	ความถี่	ร้อยละ
การจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการ	มี CG score	98.877
	ไม่มี CG score	1.124
	รวม	100.000

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของตัวแปรจัดกลุ่ม (ต่อ)

ตัวแปร	ความถี่	ร้อยละ	
ปีที่มีการระบาดของโรคโควิด-19	ปี 2561-2562	178	66.667
	ปี 2563	89	33.334
	รวม	267	100.000
ประเภทอุตสาหกรรม	เกษตรและอาหาร	27	10.113
	การเงิน	42	15.731
	สินค้าอุตสาหกรรม	6	2.248
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	45	16.854
	ทรัพยากร	72	26.967
	บริการ	54	20.225
	เทคโนโลยี	21	7.866
	รวม	267	100.000

จากตารางที่ 3 แสดงข้อมูลเชิงปริมาณของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 89 บริษัท ในช่วงระยะเวลา 3 ปี นับแต่ปี พ.ศ. 2561 – 2563 รวมทั้งสิ้น 267 ตัวอย่าง จากผลการวิเคราะห์พบว่า มีจำนวน 264 ตัวอย่าง ที่ได้รับการจัดลำดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดี คิดเป็นร้อยละ 98.88 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่ม SET100 มีการให้ความสำคัญอย่างมากเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ ทั้งนี้หากจำแนกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาตามการแพร่ระบาดของโควิด – 19 พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างในปี 2561 และ 2562 จำนวน 178 ตัวอย่าง และปี 2563 จำนวน 89 ตัวอย่าง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด – 19 อันอาจส่งผลให้มีการเปิดเผยรายงานการจัดการความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ นอกเหนือจากนั้นเมื่อพิจารณาจากกลุ่มตัวอย่างเป็นรายอุตสาหกรรม พบว่าสามอันดับแรกของกลุ่มตัวอย่างคือ อุตสาหกรรมทรัพยากร อุตสาหกรรมบริการ และอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง โดยคิดเป็นร้อยละ 26.96, 20.22 และ 16.85 ตามลำดับ



ภาพที่ 2 แนวโน้มจำนวนคำการรายงานการจัดการความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี 2561 - 2563

ที่มา: สรุปผลจากการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

จากแผนภาพกราฟข้างต้น พบว่า แนวโน้มการเปิดเผยการรายงานการจัดการความเสี่ยงมีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยของจำนวนคำของการรายงานการจัดการความเสี่ยงเท่ากับ 4359.16, 4611.52 และ 5805.00 คำตามลำดับ สังเกตได้ว่าในปี 2563 มีการรายงานการจัดการความเสี่ยงเพิ่มขึ้นอย่างมาก เมื่อเทียบกับในปี 2561 และ 2562 โดยนับแต่ปี 2562 สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) มีการพิจารณาและออกประกาศปรับปรุงการจัดทำรายงานประจำปีรูปแบบใหม่เป็นแบบ 56-1 One Report (The Office of the Securities and Exchange Commission, 2019, pp. 1-7) เพื่อลดภาระให้แก่บริษัทจดทะเบียนในการจัดทำและนำเสนอรายงานผลการดำเนินงานประจำปี กำหนดให้นำเสนอเพียงข้อมูลที่จำเป็นและสะท้อนถึงการประกอบธุรกิจภายใต้การกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยมีแนวทางเกี่ยวกับการรายงานการจัดการความเสี่ยง ในการเพิ่มเติมการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศและความเสี่ยงด้าน ESG ประกอบกับการพบหลักฐานเชิงประจักษ์ว่าระหว่างปีที่ศึกษามีการระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย อันนับเป็นปัจจัยความเสี่ยงที่ไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งส่งผลให้สถานะเศรษฐกิจมีการชะลอตัวลงในหลายภาคอุตสาหกรรม ผู้วิจัยจึงมีการใช้ตัวแปรเกี่ยวกับปีที่มีการระบาดของโควิด-19 เป็นตัวแปรควบคุมในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคุณลักษณะกรรมการและคุณภาพการรายงานการจัดการความเสี่ยง

ตารางที่ 4 ทดสอบความแตกต่างของระดับการรายงานการจัดการความเสี่ยงระหว่างปีที่มีการระบาดของโรคโควิด -19 และปีที่ไม่มีการระบาดของโรคโควิด -19

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	t	Sig.
ปี 2561 และ 2562 (ไม่มีการระบาดของโรคโควิด-19)	4485.34	2670.56	-3.47	0.001***
ปี 2563 (มีการระบาดของโรคโควิด-19)	5805.00	3374.70		

หมายเหตุ *** พบที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01

จากตารางที่ 4 พบว่าตัวแปรควบคุมในส่วนของปีที่เกิดการระบาดโรคโควิด-19 มีอิทธิพลต่อการรายงานการจัดการความเสี่ยงที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.10 โดยการระบาดของโรคโควิด-19 ในปี 2563 ได้ทำให้บริษัทมีการเพิ่มเติมเนื้อหาของเรื่องนี้ ในส่วนของการรายงานการจัดการความเสี่ยงเข้าไปใหม่ด้วย เพื่อแจ้งแก่ผู้มีส่วนได้เสียให้ทราบถึงเนื้อหาสาระของการรายงานความเสี่ยงตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งมีการรายงาน การจัดการความเสี่ยงเพิ่มขึ้นจากปีที่ไม่มีการระบาดของโรคโควิด-19 ถึงร้อยละ 29.42 โดยการระบาดของโรคโควิด-19 นั้นส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการหดตัวคิดเป็นร้อยละ 12.1 ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการเงิน อาทิเช่น ธนาคารที่มีการเปลี่ยนแปลงการให้บริการสินเชื่อ เนื่องจากประชาชนขาดกำลังทรัพย์ในการจ่ายชำระจนอาจก่อให้เกิดหนี้เสีย (NPL) จากการที่ลูกหนี้ของธนาคาร หรือประชาชนจ่ายหนี้ไม่ไหว และจากสาเหตุการหดตัวของเศรษฐกิจยังนำไปสู่การใช้จ่ายเงินอย่างระมัดระวังมากยิ่งขึ้นซึ่งได้กระทบต่ออุตสาหกรรมเป็นวงกว้าง ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีการชะลอตัวในการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ รวมถึงอุตสาหกรรมบริการโดยเฉพาะกลุ่มการบริการด้านการท่องเที่ยวและสันนาการที่ขาดรายได้จากทั้งภายในและภายนอกประเทศเนื่องจากนโยบายของทางภาครัฐในเรื่องการงดการเดินทาง จากเหตุผลข้างต้นจึงทำให้การรายงานการจัดการความเสี่ยงในปี 2563 มีจำนวนเนื้อหาสาระเพิ่มขึ้นอย่างมาก เมื่อเทียบกับรายงานในปีก่อนหน้าที่ไม่มีการระบาดของโรคโควิด-19 เป็นเหตุให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการเพิ่มตัวแปรควบคุมเกี่ยวกับการจำแนกอุตสาหกรรมของกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาการรายงานการจัดการความเสี่ยงของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตารางที่ 5 ตารางแสดงจำนวนค่าโดยเฉลี่ยของรายงานการจัดการความเสี่ยงจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม ปี 2561 – 2563

ตัวแปร	จำนวนค่าเฉลี่ย		
	2561	2562	2563
อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร	4216.11	4777.77	5512.22
อุตสาหกรรมการเงิน	6317.64	6647.85	8632.5
อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	6891	6759.5	10655
อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	4049.46	4312.46	5146.4
อุตสาหกรรมทรัพยากร	4180.58	4370.29	5190.04

ตารางที่ 5 ตารางแสดงจำนวนคำโดยเฉลี่ยของรายงานการจัดการความเสี่ยงจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม ปี 2561 – 2563 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวนคำเฉลี่ย		
	2561	2562	2563
อุตสาหกรรมบริการ	3278.38	3375.16	4919.44
อุตสาหกรรมเทคโนโลยี	3957.85	4358.57	4937.57

ตารางที่ 6 ตารางทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับการรายงานการจัดการความเสี่ยงระหว่างอุตสาหกรรม

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	F	Sig.
อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร	4835.37	392.473	7.808	0.000***
อุตสาหกรรมการเงิน	7199.33	542.653		
อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	8101.83	1172.851		
อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	4502.77	370.815		
อุตสาหกรรมทรัพยากร	4580.30	323.100		
อุตสาหกรรมบริการ	3857.66	329.279		
อุตสาหกรรมเทคโนโลยี	4418.00	745.873		

หมายเหตุ *** พบที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01

ตารางที่ 7 ตารางการแสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะกรรมการบริษัทและการรายงานการจัดการความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Panel Data Analysis – Random Effect Regression)

ตัวแปร	คุณภาพการรายงานการจัดการความเสี่ยง	
	Coef. (sig)	t
ค่าคงที่	-7822.50*	-1.66
จำนวนคณะกรรมการ	59.58	0.66
จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ	-769.26**	-2.10
คณะกรรมการพิเศษ	-2767.67*	-1.75
ความถี่ในการประชุม	-175.39***	-3.56
การจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการ	-60.19	-0.07
ความเสี่ยงของกิจการ	3034.64***	2.91
ขนาดของธุรกิจ	611.55***	2.97
ความสามารถในการทำกำไร	-2.76**	-2.04
ปีที่มีโควิด-19	1496.11***	8.24

ตารางที่ 7 ตารางการแสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะกรรมการบริษัทและการรายงานการจัดการความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Panel Data Analysis – Random Effect Regression) (ต่อ)

ตัวแปร	คุณภาพการรายงานการจัดการความเสี่ยง	
	Coef. (sig)	t
ประเภทอุตสาหกรรม	Included	
R Square	0.3996	
Chi Square	0.0000	
Observations	267	

หมายเหตุ ***, **, * พบที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01, 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ

ข้อมูลจากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าการรายงานการจัดการความเสี่ยงในระหว่างปี 2561 – 2563 มีจำนวนค่าการรายงานที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างจำแนกตามรายอุตสาหกรรม (จากตารางที่ 6) พบว่า การรายงานการจัดการความเสี่ยงของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการรายงานการจัดการความเสี่ยงในระดับสูงสุด คือ อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8101.83 ค่า) อุตสาหกรรมที่มีการรายงานในระดับต่ำที่สุดตามลำดับ คือ อุตสาหกรรมบริการ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3857.66 ค่า)

จากการศึกษาพบว่า จำนวนของคณะกรรมการไม่มีความสัมพันธ์ต่อการรายงานการจัดการความเสี่ยง โดยผลการศึกษานี้ต่างจากผลการศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรมส่วนใหญ่ในอดีตที่พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างจำนวนของคณะกรรมการและการรายงานการจัดการความเสี่ยง เหตุผลของความขัดแย้ง Seta and Setyaningrum (2017, pp. 40-41) กล่าวว่า เนื่องจากจำนวนของคณะกรรมการจำนวนมาก มีการควบคุมการจัดการที่ดีขึ้นช่วยให้กระจายความรับผิดชอบซึ่งจะนำไปสู่การรายงานการจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น การแสดงความคิดเห็นมีหลากหลายมุมมอง ประเด็นที่จะพูดคุยกันกว้างขึ้น จึงทำให้การตัดสินใจในการรายงานการจัดการความเสี่ยงมีมากขึ้น (Domínguez & Gámez, 2014, pp. 124-126) แต่อย่างไรก็ตาม Hasibuan and Auliya (2019, pp. 85-88) ระบุว่าห้ามคณะกรรมการประกอบการตัดสินใจในการดำเนินงาน คณะกรรมการจะต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจจึงไม่มีอำนาจในการจัดหางบการเงิน ดังนั้นในงบการเงินที่รายงานความเสี่ยง คณะกรรมการไม่สามารถเข้ามา มีส่วนร่วมได้ ดังนั้น การศึกษานี้จึงปฏิเสธสมมติฐานการศึกษาที่ H₁

ปัจจัยเกี่ยวกับจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ มีความสำคัญในเชิงลบต่อการรายงานการจัดการความเสี่ยงที่ระดับ 0.05 โดยผลการศึกษาครั้งนี้ต่างจากผลการศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรมส่วนใหญ่ในอดีตที่พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบและการรายงานการจัดการความเสี่ยง เหตุผลของความขัดแย้ง Al-Maghzom, Hussayney and Aly (2016, pp. 157-160), Saaria Abdullah et al. (2017, pp. 89–91), Saaria et al. (2020, pp. 281-285), Alshiraha, Alshirah and Lutfic (2021, pp. 431-434) กล่าวว่า เนื่องจากคณะกรรมการตรวจสอบจำนวนมาก ช่วยในการประเมินความคิดเห็นและมีความเชี่ยวชาญมากมาย จึง

ทำให้มั่นใจในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นยังมีคณะกรรมการตรวจสอบมากเท่าไร ยิ่งทำให้คุณภาพของการรายงานการจัดการความเสี่ยงดีขึ้น (Abdullah, Shukor & Rahmat, 2017, pp. 89-91) แต่อย่างไรก็ตามจำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่ใหญ่ขึ้น ก็ไม่สามารถเพิ่มระดับของการรายงานการจัดการความเสี่ยงได้ (Mukhibad, Nurkhin & Rohman, 2020, pp. 5-8) ดังนั้น การศึกษานี้จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ H₂

ส่วนปัจจัยในเรื่องของสัดส่วนกรรมการเพศหญิง ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่าปัจจัยดังกล่าวมีความสำคัญในเชิงลบต่อการรายงานการจัดการความเสี่ยงที่ระดับ 0.10 ซึ่งตรงกันข้ามกับผลการศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรมส่วนใหญ่ในอดีตที่พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างสัดส่วนกรรมการเพศหญิงและการรายงานการจัดการความเสี่ยง (Al-Maghzom, Hussayney & Aly, 2016, pp. 157-160; Hemrit, 2018 pp. 534-539; Bufarwa et al., 2020, pp. 533-535; Kiflee & Ali Khan, 2021, pp. 144-150) จากคำกล่าวที่ว่าความหลากหลายทางเพศก่อให้เกิดบุคลิก ทักษะการสื่อสาร ความเชี่ยวชาญทางด้านต่างๆ และประสบการณ์ในการทำงานที่หลากหลายซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้การจัดทำรายงานการจัดการความเสี่ยงมีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น (Kiflee & Ali Khan, 2021, pp. 148-150) แต่ในอีกมุมหนึ่งกลับพบว่า มีงานวิจัยหลายงานที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนกรรมการเพศหญิงและการรายงานการจัดการความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ (Ahmada et al., 2015, pp. 606-608; Seta & Setyaningrum, 2017, pp. 40-41; Ararat & Sayedy, 2019, pp.12-19; Rahardjo, Bagun & Amalia, 2020, pp. 2596-2597) โดยมีการให้ข้อสรุปว่า แม้การปรับเปลี่ยนให้ในคณะกรรมการมีความหลากหลายทางเพศจะสามารถปรับปรุงระดับของการเปิดเผยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของบริษัทในตุรกีได้ แต่ทั้งนี้ก็ไม่ได้แปลว่ากรรมการเพศหญิงทุกคนจะมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่เท่ากัน (Ararat & Sayedy, 2019, pp.12-19) ดังนั้น การศึกษานี้จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ H₃

จากการศึกษาพบว่าความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการรายงานการจัดการความเสี่ยงที่ระดับ 0.01 ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้ต่างจากผลการศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรมส่วนใหญ่ในอดีตที่พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการและการรายงานการจัดการความเสี่ยง เหตุผลของความขัดแย้ง (Viljoen, Rudianti & Enslin, 2016 pp. 225-227; Habtoor & Ahmad, 2017, pp. 332-334; Hasibuan & Auliya, 2019, pp. 85-88; Bello, Yusuf & Nuhu, 2019 pp. 21 - 23) เนื่องจากการประชุมคณะกรรมการถือเป็นการรวมตัวของกรรมการในคณะกรรมการเพื่อหารือเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวกับบริษัทในการทำการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพของบริษัท การประชุมที่บ่อยครั้งสามารถติดตามผลความเสี่ยงได้ดีขึ้น ซึ่งทำให้การประชุมจึงเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญ ที่ทำให้คณะกรรมการ สามารถรับรู้ถึงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นและยังสามารถแก้ปัญหาให้มีประสิทธิภาพในความสามารถการรายงานการจัดการความเสี่ยงได้ในครั้งถัดไป (Habtoor & Ahmad, 2017, pp. 332-334) อย่างไรก็ตามในทางกลับกัน Adelopo et al. (2021, p.1) พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการควมตำแหน่งระหว่างกรรมการบริษัทและผู้บริหารจึงทำให้มีความถี่ในการประชุมในระดับที่ต่ำก็สามารถเปิดเผยข้อมูลเชิงกลยุทธ์ได้มากขึ้น ส่งผลให้เห็นว่าความถี่ในการประชุมไม่สามารถเป็นตัวชี้วัดคุณภาพและปริมาณของการเปิดเผยข้อมูลเชิงกลยุทธ์ จึงเป็นเหตุให้ผลการศึกษาของงานวิจัยนี้ ในการไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการต่อการรายงานการจัดการความเสี่ยงขององค์กร การศึกษานี้จึงปฏิเสธสมมติฐานการศึกษาที่ H₄

หากมองในส่วนของการทำงานกำกับดูแลของกิจการพบว่าการทำงานกำกับดูแลกิจการไม่มีความสัมพันธ์ต่อการรายงานการจัดการความเสี่ยงเนื่องจากดัชนีการให้คะแนนการกำกับดูแลกิจการเป็นเพียงการวัดตามเกณฑ์มาตรฐานที่สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) กำหนดซึ่งการรายงานการจัดการความเสี่ยง เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ใช้ประกอบการประเมินจึงไม่สามารถชี้ขาดได้ว่าการที่บริษัทได้รับการให้คะแนนการกำกับดูแลที่ดี จะส่งผลกระทบต่อทำให้การรายงานการจัดการความเสี่ยงมีปริมาณมากขึ้นดังนั้นผลการศึกษาดังกล่าวจึงปฏิเสธ สมมติฐานการศึกษาคือ H₅ ที่มีแนวคิดว่าการทำงานกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการรายงานการจัดการความเสี่ยงขององค์กร ซึ่งผลการศึกษานี้แสดงความไม่สอดคล้องผลการศึกษาของ Fitania and Firmansyah (2020, pp. 370–371) และ Damagum and Chima (2013, pp. 173-175) ที่พบว่าค่าดัชนีการกำกับดูแลกิจการที่สูงส่งผลกระทบต่อรายงานการจัดการความเสี่ยง ทำให้การเปิดเผยมีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผลการศึกษายังขัดแย้งกับผลการศึกษาของ Firmansyah and Triastie (2020, p. 17-23) ที่มีแนวคิดว่าการทำงานกำกับดูแลกิจการนั้นจะมีความสัมพันธ์ที่ส่งผลกระทบต่อรายงานการจัดการความเสี่ยงเนื่องจากยังขาดขอบเขตการกำหนดบทบาทหน้าที่การกำกับดูแลกิจการที่มีความชัดเจนซึ่งค่อนข้างต่างจากประเทศไทยที่มีสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กำหนดหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี สำหรับบริษัทจดทะเบียนปี 2560 ซึ่งเป็นการวางกรอบแนวคิดและบทบาทการกำกับดูแลกิจการที่มีความชัดเจนเพื่อเป็นหลักให้คณะกรรมการบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำกับดูแลกิจการเพื่อให้แต่ละกิจการมีการกำกับดูแลกิจการไปในแนวทางเดียวกัน

5. สรุปผลการวิจัย

จากจำนวน 1 คำถามวิจัยในการศึกษานี้ ได้แก่ 1) มีความแตกต่างของการรายงานการจัดการความเสี่ยงระหว่างกลุ่มที่สนใจ อาทิ กลุ่มอุตสาหกรรม หรือไม่ ถ้ามีอย่างไร และ 2) มีความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของคณะกรรมการการจัตอับดับการกำกับดูแลกิจการและการรายงานการจัดการความเสี่ยงของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 หรือไม่ ถ้ามีอย่างไร ผลการศึกษพบว่ามีความโน้มการรายงานการจัดการความเสี่ยงมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกปีระหว่างปี 2561 ถึง 2563 การศึกษาพบความแตกต่างของการรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามการศึกษาก็พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของการรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบระหว่างระยะเวลาในปีโควิด-19 นอกจากนี้ การศึกษายังพบความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญระหว่างจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนกรรมการเพศหญิง ความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการ และการรายงานการจัดการความเสี่ยงของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนคณะกรรมการบริษัทและการจัตอับดับการกำกับดูแลกิจการกับการรายงานการจัดการความเสี่ยง อันอาจมีเหตุผลหนึ่งมาจากการความสามารถของคณะกรรมการในการป้องกันหรือควบคุมความเสี่ยงจากปัจจัยภายในกิจการและพิจารณาถึงต้นทุนของการรายงานการจัดการความเสี่ยง คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการเพศหญิงและความถี่ในการประชุม อาจสังเกตเห็นแล้วว่าควรลดของการรายงานข้อมูลการจัดการความเสี่ยงลง ประกอบกับการออกประกาศของ กสท. ในปี 2563 เกี่ยวกับการจัดทำรายงาน 56 – 1 one report โดยได้แนวทางให้กิจการทำการเปิดเผย

ข้อมูลเพียงส่วนที่สำคัญและคงไว้ซึ่งใจความสำคัญของการประกอบธุรกิจและคงไว้ซึ่งการกำกับดูแลกิจการที่ดี นอกเหนือจากนั้นเมื่อพิจารณาตัวแปรควบคุมที่ใช้ในการศึกษา พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างความเสี่ยงของกิจการ ขนาดของกิจการ ระยะเวลาในปีโควิด-19 และการรายงานการจัดการความเสี่ยง ในขณะที่ความสามารถในการทำอะไรมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการรายงานการจัดการความเสี่ยงอย่างเป็นนัยสำคัญ สำหรับธุรกิจขนาดใหญ่แล้ว อาจมีความซับซ้อนของวัฒนธรรมองค์กร แนวทางในการปฏิบัติงาน รวมถึงเกี่ยวข้องกับบุคคลหรือองค์กรในวงกว้างอันอาจนำมาซึ่งความเสี่ยงที่ไม่สามารถควบคุมได้ จึงส่งผลให้ต้องมีการให้ความสำคัญและเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงมากกว่ากิจการขนาดเล็ก รวมไปถึงสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด – 19 ที่ส่งผลกระทบต่อทุกบริษัททั้งทางตรงและทางอ้อม จึงทำให้บริษัทมีการรายงานการจัดการความเสี่ยง แสดงถึงความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ เพื่อสร้างความมั่นใจได้ว่ากิจการจะดำเนินงานต่อไปอย่างต่อเนื่อง

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของคณะกรรมการ การจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการและการรายงานการจัดการความเสี่ยงของบริษัทหากมองผ่านทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) พบว่าหากกิจการใดมีตัวแทนซึ่งในที่นี้คือ คณะกรรมการบริษัทที่มีลักษณะของคณะกรรมการและการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะส่งผลให้การรายงานการจัดการความเสี่ยงมีความเหมาะสมจะเป็นการสร้างประโยชน์ให้แก่ตัวการทั้งสองฝ่ายได้แก่ ฝ่ายคณะผู้บริหารของกิจการสามารถเปิดเผยข้อมูลของบริษัทภายใต้ความเหมาะสมไม่มากหรือน้อยจนเกินไป และฝ่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการรายงานการจัดการความเสี่ยงที่มีปริมาณ และคุณภาพของข้อมูลที่สูงขึ้นเพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจในการลงทุนต่าง ๆ ได้ นอกจากนั้นแต่ละฝ่ายสามารถใช้ผลการศึกษารุ่นนี้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น ยกตัวอย่าง หากฝ่ายคณะผู้บริหารต้องการเสริมภาพลักษณ์ขององค์กรในเรื่องการรายงานการจัดการความเสี่ยงสามารถพิจารณากำหนดแนวทางในการปรับเปลี่ยนคณะกรรมการบริษัทให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนคณะกรรมการเพศหญิง ความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการ มีความอิทธิพลทำให้กิจการรายงานการจัดการความเสี่ยงน้อยลง อันอาจเป็นผลมาจากคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการเพศหญิงและความถี่การประชุม ทำให้กิจการสามารถป้องกัน ควบคุมความเสี่ยงบางส่วนอันเกิดจากปัจจัยภายในกิจการได้ ในการรายงานการจัดการความเสี่ยงจึงอาจมุ่งเน้นในส่วน of ความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลน้อยลงนั้นส่งผลทำให้กิจการจะมีต้นทุนของการเปิดเผยข้อมูลลดลงเช่นเดียวกัน นอกเหนือจากนั้นยังสอดคล้องกับประกาศของ กสท. ในเรื่องของการจัดทำรายงานประจำปี 56 – 1 one report ที่มีการให้กิจการคงไว้เพียงเนื้อหาส่วนที่สำคัญในการรายงาน

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ทั้งนี้ในการศึกษารุ่นนี้มีข้อจำกัดในเรื่องของลักษณะของคณะกรรมการโดยมีการนำลักษณะคณะกรรมการมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพียงแต่บางหัวข้อเท่านั้น หากงานวิจัยในอนาคตต้องการให้ข้อมูลใน

ส่วนนี้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรมีการกำหนดและวิเคราะห์ถึงลักษณะของคณะกรรมการบริษัทในด้านอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากในรายงานนี้เพิ่มเติมอีกด้วย อาทิเช่น สัดส่วนคณะกรรมการที่เป็นคนในครอบครัวเดียวกัน สัดส่วนคณะกรรมการที่เป็นชาวต่างชาติ และการเปลี่ยนแปลงของสมาชิกในคณะกรรมการ เป็นต้น รวมถึงเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ถึงระดับการเปิดเผยความเสี่ยงของแต่ละบริษัท โดยงานวิจัยนี้ได้ใช้วิธีการนับจำนวนคำในรายงานการเปิดเผยความเสี่ยง แม้วิธีนี้จะสามารถทำได้ง่าย และเป็นหลักฐานที่มีที่มาชัดเจน ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีประสิทธิภาพเพียงแค่นี้ในด้านปริมาณ แต่ขาดประสิทธิภาพในด้านคุณภาพ ดังนั้นงานวิจัยในอนาคตจึงควรที่จะใช้วิธีอื่นในการวิเคราะห์ถึงระดับการเปิดเผยความเสี่ยง เพื่อที่จะสามารถสังเคราะห์ข้อมูลจากส่วนการเปิดเผยความเสี่ยงในรายงานประจำปี ให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีประสิทธิภาพทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพควบคู่กันไป

6.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานหลักอันเกี่ยวเนื่องกับการกำกับดูแลกิจการ ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ควรมีการพิจารณาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการ ทั้งในส่วนของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างโปร่งใส มีการกำกับดูแลกิจการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยง การควบคุมภายใน การสอบทานข้อมูลทางการเงิน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนในการประกอบธุรกิจได้อย่างแท้จริง

7. เอกสารอ้างอิง

- Abdullah, M., Shukor, Z., & Rahmat, M.M. (2017). The Influences of Risk Management Committee and Audit Committee towards Voluntary Risk Management Disclosure. *Jurna Pengurusan*, 50(1), 83-95.
- Adelopo, I., Yekini, K.C., Maina, R., & Wang, Y. (2021). Board Composition and Voluntary Risk Disclosure During Uncertainty. *The International Journal of Accounting*, 56(2), 1-46.
- Ahmada, R.A.R., Abdullaha, N., Jamelb, N.E.S.M., & Omar, N. (2015). Board Characteristics and Risk Management and Internal Control Disclosure Level: Evidence from Malaysia. *Procedia Economics and Finance*, 31(1), 601-610.
- Alkurdi, A., Hussainey, K., Tahat, Y., & Aladwan, M. (2019). The Impact of Corporate Governance on Risk Disclosure: Jordanian Evidence. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*, 23(1), 1-16.
- Al-Maghzom, A., Hussainey, K., & Aly, D. (2016). Corporate governance and risk disclosure: evidence from Saudi Arabia. *Corporate Ownership and Control*, 13(2), 145-166.

- Al-Shammari, B. (2014). An Investigation of the Impact of Corporate Governance Mechanisms on Level of Corporate Risk Disclosure: Evidence from Kuwait. *International Journal of Business and Social Research (IJBSR)*, 4(6), 51-70.
- Alshirah, M.H., Alshirah, A.F., & Lutfic, A. (2021). Audit committee's attributes, overlapping memberships on the audit committee and corporate risk disclosure: Evidence from Jordan. *Accounting*, 7(2), 423-440.
- Angsuphan, P. (2021). *Risk Management Report Siam Steel Service Center Public Company Limited*.
<https://www.ssscth.com/shearholder/2/243.pdf>
- Ararat, M., & Sayedy, B. (2019). Gender and Climate Change Disclosure: An Interdimensional Policy Approach. *Sustainability*, 1-19.
- Bello, Z.S., Yusuf, I., & Nuhu, A. (2019). Effect of Board and Corporate Characteristics on Risk Management Disclosure of Listed Insurance Companies in Nigeria. *MJBE Malaysian Journal of Business and Economics*, 11-26.
- Bhagat, S., & Bolton, B. (2008). Corporate governance and firm performance. *Journal of Corporate Finance*, 14(3), 257-273.
- Buallay, A., Hamdan, R., Barone, E., & Hamdan, A. (2020). Increasing female participation on boards: Effects on sustainability reporting. *International Journal of Finance & Economics*, 1-14.
- Bufarwa, I.M., Elamer, A.A., Ntim, C.G., & AlHares, A. (2020). Gender diversity, corporate governance and financial risk disclosure in the UK. *International Journal of Law and Management*, 62(6), 521-538.
- Damagum, Y.M., & Chima, E.I. (2013). The Impact of Corporate Governance on Voluntary Information Disclosures of Quoted Firms in Nigeria: An Empirical Analysis. *Research Journal of Finance and Accounting*, 4(13), 166-179.
- Deegan, C., & Gordon, B. (1996). A study of the environmental disclosure practices of Australian corporations. *Accounting and business research*, 26(3), 187-199.
- Domínguez, L.R., & Gámez, L.C.N. (2014). Corporate reporting on risks: Evidence from Spanish companies. *Revista de Contabilidad - Spanish Accounting Review*, 17(2), 116-129.
- Firmansyah, A., & Triastie, G.A. (2020). The role of corporate governance in emerging market: Tax avoidance, corporate social responsibility disclosures, risk disclosures, and investment efficiency. *Journal of Governance and Regulation*, 9(3), 8-26.
- Fitania, D.N., & Firmansyah, A. (2020). The Effect Of Geographic Diversification, Competition Level, And Corporate Governance On Risk Disclosure. *International Journal of Scientific & Technology Research*, 9(3), 366-372.

- Florackis, C., & Ozkan, A. (2004). Agency Cost and Corporate Governance Mechanism: Evidence for UK Firms. *International Journal of Managerial Finance*, 4(1), 1-37.
- Habtoor, O.S., & Ahmad, N. (2017). The influence of royal board of directors and other board characteristics on corporate risk disclosure practices. *Corporate Ownership & Control*, 14(2), 326-337.
- Hasibuan, D., & Auliya, M. (2019). The Effects of Characteristics of the Board of Commissioners and Audit Committee on the Level of Risk Disclosure in Financial Sector Service Companies in the Banking Sector Listed on the Indonesia Stock Exchange in the Period 2015-2017. *Riset: Jurnal Aplikasi Ekonomi, Akuntansi dan Bisnis*, 1(2), 79-89.
- Hemrit, W. (2018). Risk reporting appraisal in post-revolutionary Tunisia. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 16(4), 522-542.
- Jensen, M.C. (1993). The Modern Industrial Revolution, Exit, and the Failure of Internal Control Systems. *Journal of Financial Economics*, 48(3), 831-880.
- Jensen, M.C., & Meckling, W.H. (1976). Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure. *Journal of Financial Economics*, 3(4), 305-360.
- Kakanda, M.M., Salim, B., & Chandren, S. (2017). Corporate Governance, Risk Management Disclosure, and Firm Performance: A Theoretical and Empirical Review Perspective. *AESS Publications*, 7(9), 836-845.
- Khunkaew, R., Wichianrak, J., Suttipun, M., Boonthip, K., Chukaeo, T., Musik, T., & Musidang, W. (2021). The Relationship between Board Characteristics, Corporate Governance Score (CG Score) and Accounting Conservatism of Listed Companies in the Market for Alternative Investment (MAI). *University of the Thai Chamber of Commerce Journal Humanities and Social Sciences*, 41(2), 127-147.
- Kiflee, K.R.B., & Ali Khan, M.N.A.B. (2021). The effect of performance and corporate governance to risk disclosure among listed companies in Malaysia. *Asia-Pacific Management Accounting Journal*, 17(1), 119-161.
- Makhlouf, M.H., Oroud, Y., & Soda, M.Z. (2020). Does the board independence influence the association between risk disclosure and firm value? Evidence from Jordan. *Humanities & Social Sciences Reviews*, 8(4), 46-54.
- Katoa, M., & Charoenrat, T., (2018). Business continuity management of small and medium sized enterprises: Evidence from Thailand. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 27, 577-587.

- Mousa, G.A., & Elami, E.A.H. (2014). The effect of governance mechanisms on the quality of risk disclosure: using bootstrap techniques. *American J. Finance and Accounting*, 3(2/3/4), 128-151.
- Mukhibad, H., Nurkhin, A., & Rohman, A. (2020). Corporate governance mechanism and risk disclosure by Islamic banks in Indonesia. *Bank and Bank Systems*, 15(1), 1-10.
- Phuanpoh, Y. (2019). Risk Management in Small and Medium Enterprises. *Management Science Review*, 21(1), 191-200.
- PricewaterhouseCoopers. (2004). *Risk management framework*.
<https://www.setsustainability.com/download/zx1t6qbafkg7h28>
- Rahardjo, T.H., Bangun, N., & Amalia, T.H. (2020). Effect of Firm Size, Gearing Ratio, and on Extent of Risk Disclosure. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 29(5), 2584-2598.
- Saaria, S., Suffianb, M.T.M., Ghafar, M.S.A., & Azharib, M.I.M. (2020). Risk Disclosure: The Relevance of Pre and Post-Mccg 2012. *Management & Accounting Review*, 19(1), 267-295.
- Seta, A.T., & Setyaningrum, D. (2017). Corporate Governance and Risk Disclosure: Indonesian Evidence. *Advances in Economics, Business and Management Research (AEBMR)*, 55(6), 37-41.
- Tarus, T.K., Tenai, J., & Komen, J. (2019). Effect of Audit Committee Size on Risk Management. Evidence from Selected Listed Firms in Kenya. *International Journal of Research and Innovation in Social Science (IJRISS)*, 3(5), 437-443.
- Viljoen, C., Bruwer, B.W., & Enslin, Z. (2016). Determinants of enhanced risk disclosure of JSE Top 40 Companies: the board risk committee composition, frequency of meetings and the chief risk officer. *Southern African Business Review*, 20(1), 208-235.
- Yubiharto, & Rudianti, W. (2021). The Effectiveness of Commissioners Board Size And Audit Committee Size on Risk Disclosure. *Jurnal Manajemen dan Sains*, 6(1), 168-171.

ประวัติแนบท้ายบทความ



Name and Surname: Dr. Rojana Khunkaew
Highest Education: Ph.D. (Business Administration)
University or Agency: Prince of Songkla University
Field of Expertise: Earnings management, Corporate governance
Address: Faculty of Management Science 15 Kanjanavanich Rd., Hat Yai,
Songkhla 90112
E-mail: rojana.ko@psu.ac.th



Name and Surname: Sakulkarn Meemark
Highest Education: Bachelor of Accountancy
University or Agency: Prince of Songkla University
Field of Expertise: Financial Accounting
Address: 108/2 Village No.1, Petchkasem Road, Na Tham Sub-district, Mueang district,
Yala 95000
E-mail: Sakulkarm.mm@gmail.com



Name and Surname: Chayanit Promputkaew
Highest Education: Bachelor of Accountancy
University or Agency: Prince of Songkla University
Field of Expertise: Accounting
Address: 180/1 Soi Mittraphap, Sukyang Road, Sateng Nok Subdistrict, Mueang District, Yala 95000
E-mail: Chayanit.ppr@hotmail.com



Name and Surname: Watthaporn Othong
Highest Education: Bachelor of Accountancy
University or Agency: Prince of Songkhla University
Field of Expertise: Financial Accounting
Address: 100 Moo 10 Soi 43, Kanchanavanich Road, Khao Rup Chang Subdistrict, Mueang District, Songkhla 90000
E-mail: Watthaporn.ot@gmail.com



Name and Surname: Thammachart Tripipat
Highest Education: Bachelor of Accountancy
University or Agency: Prince of Songkla University
Field of Expertise: Financial Accounting
Address: 27 Wat Pho 2, Wat Pho Road, Talat Sub-district, Mueang District,
Surat Thani 84000
E-mail: thammachart.tri@gmail.com



Name and Surname: Assistant professor Dr. Muttanachai Suttipun
Highest Education: Ph.D. (Accounting and Finance)
University or Agency: Prince of Songkla University
Field of Expertise: Accounting Research
Address: Faculty of Management Science 15 Kanjanavanich Rd., Hat Yai,
Songkhla 90112
E-mail: muttanachai.s@psu.ac.th

